

Vastine Gasgrid Finlandin tariffeja koskevaan kuulemiseen

Gasgrid Finland järjesti kuulemisen kaasun yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevan verkkosäännön ("tariffiverkkosääntö", "TAR NC") artiklan 30 mukaisista tiedoista sisältäen Gasgrid Finlandin vuoden 2021 hinnaston. Gasgrid vastaanotti kolme lausuntoa seuraavilta toimijoilta:

- UPM
- Haminan Energia
- Nivos Energia Oy yhdessä Mäntsälän Biovoima Oy:n kanssa.

Gasgrid kiittää lausunnon toimittaneita toimijoita.

Seuraavassa Gasgrid selventää lausunnoissa esitettyjä kohtia.

1) Hyödykemaksun korotuksen perustelut ja hyödykemaksukomponentin tavoitteet

Gasgrid Finlandin hinnoittelussa tavoitteena on ennakoitavuus ja suurten vuositasen muutosten välttäminen. Nämä tavoitteet pätevät sekä kapasiteettitariffeihin (viitehinnat) että hyödykemaksuun. Kuitenkin, hyödykemaksun volatilitteetti on suurempi kuin kapasiteettimaksulla. Seuraavassa kuvataan tämän syitä.

Hyödykemaksun merkittävä nousu vuonna 2021 kuluvaan vuoteen verrattuna johtuu kahdesta keskeisestä tekijästä:

- a) Muutos Energiaviraston vahvistamissa maakaasun siirtoverkon liittymisehdoissa, jonka mukaisesti siirtoverkonhaltijan vastuulle kuuluu paineenvähennysasemien käyttöhyödykkeiden kustannukset, jotka peritään markkinaosuudelta osana hyödykemaksua. Aiemmin nämä kustannukset osoitettiin kyseisen paineenvähennysaseman liittyjille suoraan. Muutoksen myötä Gasgrid Finlandin paineenvähennysasemien ylläpitokustannukset kasvavat noin 1,5 M€ vuodessa kuluvaan vuoteen verrattuna.
- b) Inkoon uuden kompressorisyksikön käyttökustannusarvion tarkentuminen ensimmäisen käyttövuoden aikana.

Hyödykemaksu-komponentin suuruuteen vaikuttaa merkittävästi vuoden sääolosuhteet, vierekkäisten siirtojärjestelmien painetasot sekä sähkön hinta, koska nämä vaikuttavat kompressoriasemien ajoihin. Näin ollen hyödykemaksuun kerättävien tulojen toteuma voi vaihdella vuositasolla merkittävästikin. Uuden kompressoriaseman ja markkinan toiminnan merkittävän muutoksen johdosta Gasgridillä ei ole historiatietoja uudessa tilanteessa. Kerääntyvän historiatiedon ja hyödykemaksuun vaikuttavien komponenttien aktiivisen seurannan myötä hyödykemaksun arviointikyky paranee. Kuitenkin, hyödykemaksun volatilitteetti on edellä kuvatuista syistä johtuen suurempi kuin kapasiteettimaksulla, mutta Gasgridin tavoite on pitää hyödykemaksun vuositasen vaihtelut mahdollisimman maltillisina.

2) Jakelusyötöstä perittävät kapasiteettimaksut

Suomessa sovellettavan kaasumarkkinamallin mukaisesti kaikki Suomen maakaasujärjestelmään¹ syötetty kaasu on kaupallisesti käytettävissä missä tahansa ottopisteessä. Tätä kutsutaan termillä 'full entry-exit system'. Tämä tarkoittaa sitä, että riippumatta syöttöpisteen fyysisestä sijainnista Suomen maakaasujärjestelmässä, kaasu siirtyy kaupallisesti

---

¹ Suomen maakaasujärjestelmä koostuu siirtoverkosta ja siihen liitetyistä jakeluverkoista.

Gasgridin ylläpitämään virtuaaliseen kauppapaikkaan (VTP). Markkinamalli mahdollistaa jakeluverkkoon liitetyn biokaasulaitoksen biokaasun tai LNG-terminaalin kaasutetun maakaasun käytettäväksi missä päin tahansa Suomen maakaasujärjestelmää.

Maakaasumarkkinain mukaisesti *”Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuualueena on maakaasujärjestelmä, jonka järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltija on määrätty. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa vastuualueellaan järjestelmävastuun piiriin kuuluvista tehtävistä ja muista siirtoverkonhaltijalle kuuluvista tehtävistä, joista säädetään tässä laissa ja maakaasuverkoasetuksessa.”* Edelleen HE 50/2017 (s. 90) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan siirtoverkkoa ja siirtoverkonhaltijaa koskevien säännösten osalta maakaasun siirtoverkon ja siihen liitettyjen jakeluverkkojen muodostavan maakaasujärjestelmän. Maakaasujärjestelmään kuuluvat myös kaikki näihin verkkoihin liitetyt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot, uusiutuvista energialähteistä tuotetun kaasun tuotantolaitokset ja kaasuvaratot sekä kaasun käyttöpaikat.

Gasgridin vastuulle on sille myönnettyssä verkkoluvassa asetettu maakaasujärjestelmä. Tähän lukeutuvat jakeluverkot, jonne nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset sekä biokaasun tuotantolaitokset syöttävät kaasua. Näin ollen laitokset ovat osa Gasgridin vastuulla olevaa maakaasujärjestelmää. Markkinamallin mukaisesti nesteytetyn maakaasun ja biokaasun syöttöpisteet muodostavat LNG:n virtuaalisen ja biokaasun virtuaalisen syöttöpisteen. Virtuaalisella pisteellä tarkoitetaan yhden tai useamman syöttöpisteen tai yhden tai useamman ottopisteen käsittelemistä yhtenä virtualisoituna pisteenä riippumatta siitä, missä fyysisissä verkoissa pisteet sijaitsevat tehostaen kaasumarkkinan toimintaa. Nesteytetyn maakaasun ja biokaasun fyysisistä syöttöpisteistä tulee fyysisestä sijainnista riippumatta kaupallisessa mielessä tukkumarkkinan ja siten maakaasujärjestelmän LNG:n ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste, joihin Gasgridilla on vastuu asettaa hinta.

Asettamalla kapasiteettimaksut kaikelle Suomen maakaasujärjestelmään syötetylle ja Suomen maakaasujärjestelmästä otetulle kaasulle Gasgrid varmistaa tasapuolisen kohtelun. Mikäli kapasiteettimaksua ei asetettaisi jakeluverkon kautta syötettävälle kaasulle, tämä asettaisi Suomen maakaasujärjestelmään syöttöpisteet eriarvoiseen asemaan, koska markkinamallissa kaikki kaasujärjestelmään syötetty kaasu käy kaupallisesti virtuaalisen kauppapaikan (VTP) kautta.

Alueellisen syöttötariffivöhykkeen johdosta Balticconnectorissa ei ole tariffia. Kuitenkin, syöttökapasiteettitariffit, jotka ovat harmonisoitu Viron ja Latvian siirtoverkonhaltijoiden kanssa, sisältyy shipperin toimituksiin. Näin ollen kaikki alueelliselle syöttötariffivöhykkeelle syötetty kaasu altistuu harmonisoiduille syöttökapasiteettitariffeille. Balticconnectorin tariffin poisto mahdollistaa sen, että shipperin ei tarvitse ostaa kapasiteettia syöttötariffivöhykkeen ulkorajojen lisäksi yöhykkeeseen kuuluvien maiden välisissä rajapisteissä. Välttään ns. *’pancaking’* -ilmiötä, jossa eri siirtoverkonhaltijoiden syöttö- ja ottomaksut kerääntyvät rajapistetariffien myötä. Alueellisen syöttötariffivöhykkeen johdosta kaikki Suomi-Viro-Latvia-alueelle syötetty kaasu altistuu harmonisoiduille syöttökapasiteettitariffeille vain kerran syötettäessä kaasu sisään alueelliseen syöttötariffivöhykkeeseen. Yhtä lailla alueelta otettu kaasu altistuu ottokapasiteettitariffeille vain kerran otettaessa kaasu ulos alueellisesta tariffivöhykkeestä.

Gasgrid pyrkii kehittämään biokaasun toimintaedellytyksiä Suomen kaasumarkkinalla. Samanaikaisesti Gasgridin tulee noudattaa EU-regulaatiota sekä Suomen maakaasumarkkinalakia, mitkä eivät nykyisellään mahdollista alennuksen asettamista biokaasulle. Maakaasumarkkinain esitöissä (HE 50/2017 vp) todetaan syöttö-otto -malliin perustuvasta siirtotariffijärjestelmästä seuraavaa: *”Jotta eri toimituslähteistä peräisin olevan kaasun pääsy maakaasujärjestelmään olisi syrjimätöntä, myös jakeluverkot kuuluisivat syöttö-otto-tariffin piiriin.”* Nesteytetyn maakaasun, LNG:n, osalta asia on kuvattu kohdassa 4.

3) Biokaasun ja LNG:n fyysisen ja virtuaalisen pisteen määritelmät

Gasgrid Finland totesi kuulemismateriaalissaan, että "Gasgrid pystyy vastaanottamaan laatuvaatimukset täyttävän biokaasun ja nesteytetyn maakaasun Suomen maakaasujärjestelmään rajoituksetta. Siksi teknistä kapasiteettia ei aseteta biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja LNG:n syöttöpisteeseen."

Maakaasun toimitusten selvityksiä ja mittauksia koskevassa asetuksessa viitattu sääntökäsikirja toteaa, että "nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpiste on maakaasujärjestelmän virtuaalinen piste, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu Suomen maakaasujärjestelmään." Biokaasun ja LNG:n verkkoonsyötön osalta Gasgrid ei näe tarvetta teknisen kapasiteetin rajoittamiselle. Määritelmän mukaan teknisellä kapasiteetilla tarkoitetaan kiinteää enimmäiskapasiteettia, jonka siirtoverkonhaltija voi tarjota verkonkäyttäjille, ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja siirtoverkkoa koskevat toimintavaatimukset. Gasgrid arvioi kykenevänsä vastaanottamaan siirtoverkkoon syötetyn biokaasun tai LNG:n rajoituksetta. Jakelusyötön tapauksessa virtaus on kaupallinen, minkä johdosta Gasgrid ei rajoita tarjottavaa teknistä kapasiteettia. Fyysiset rajoitteet jakelusyötölle määräytyvät luonnollisesti jakeluverkonhaltijan vastaanottokyvyn ja biokaasun tai LNG:n verkkoonsyöttäjän tuotanto- tai verkkoonsyöttökyyvystä.

Määritelmiin tehdään seuraavat tarkennukset biokaasun sekä LNG:n virtuaalisten ja fyysisten syöttöpisteiden osalta:

- **Biokaasun syöttöpiste** tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa jalostettua biokaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.
- **Biokaasun virtuaalinen syöttöpiste** on virtuaalinen syöttöpiste, jossa biokaasu syötetään kaupallisesti Suomen maakaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun syöttöpisteet siten, että biokaasun syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.
- **LNG:n syöttöpiste** tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.
- **LNG:n virtuaalinen syöttöpiste** tarkoittaa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun virtuaalista syöttöpistettä, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen maakaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n syöttöpisteet siten, että LNG:n syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

4) Alennusten soveltaminen

Siirtohinnoittelua koskeva EU verkkosääntö mahdollistaa alennuksen antamisen nesteytetyn maakaasun syöttöpisteelle, joka parantaa järjestelmän toimitusvarmuutta. Suomen osalta toimitusvarmuus on ollut erittäin korkealla tasolla ja vuoden vaihteessa käyttöönotettu Balticconnector -yhdyspiste kasvatti Suomen järjestelmän toimitusvarmuutta entisestään. Haminan LNG-termiinaali kasvattaa edelleen Suomen toimitusvarmuutta, mutta siirtoverkonhaltija ei tästä huolimatta näe perusteltuna esittää termiinaalin syöttöpisteelle siirtomaksuun alennusta, joka asettaisi samalla Suomen maakaasumarkkinan hankintalähteet keskenään eriarvoiseen asemaan. Markkinaosapuolien tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden varmistamiseksi siirtoverkonhaltija on esittänyt valvovalle viranomaiselle, Energiavirastolle, ettei Haminan LNG termiinaalissa sovellettaisi verkkosäännön mahdollistamaa alennusta. Energiavirasto on todennut siirtoverkonhaltijan esitystä koskien seuraavaa: "Energiavirasto pitää esitettyä alennuksen asettamatta jättämistä siirtoverkon syöttöpisteessä perusteltuna ja syrjimättömänä."

Siirtoverkonhaltija on määritellyt kehittämisvelvollisuuden soveltamisperiaatteet, joiden lähtökohtana on siirtoverkonhaltijan vastuulla oleva järjestelmän kehittäminen tapauksissa, joissa uusi yhdysputki tuo todistettua lisähyötyä markkinalle tai tapauksissa, joissa uusi infrastruktuuri edesauttaa siirtoverkonhaltijaa verkonhaltijan

velvoitteiden täyttämässä. Kehittämismuutosten soveltamisen osa-alueissa arvioidaan myös toimitusvarmuuden kautta syntyvää lisähyötyä, ja siten siirtoverkonhaltija on kehittämismuutosten kautta edistämässä toimivaltansa ja velvoitteidensa rajoissa Suomen kaasumarkkinan kehittämistä toimitusvarmuuden näkökulmasta.

Lisätietoja vastineesta antaa:

Kaasumarkkina-asiantuntija, Gasgrid Finland

Mika Myötyri

mika.myotyri@gasgrid.fi